

2020 m. kovo 18 d.

Šiame naujienlaiškyje pranešame apie svarbiausius darbo teisės normų pakeitimus, kuriuos Seimas priėmė 2020 m. kovo 17 d.

1

Kokius svarbiausius darbo teisės normų pakeitimus Seimas priėmė 2020 m. kovo 17 d.?

2020 m. kovo 17 d. Seimas skubos tvarka priėmė Darbo kodekso ir kelių kitų įstatymų pakeitimus, kurių tikslas yra išsaugoti darbo vietas esant COVID-19 situacijai. Pakeitimai atiduoti pasirašyti Prezidentui. Kai Prezidentas pasirašys, įstatymai bus paskelbti ir įsigalios. Matyt tai įvyks labai greitai metu.

Svarbiausi pakeitimai yra tokie:

1. Dėl Vyriausybės paskelbtos **ekstremalios situacijos ar karantino**, darbdavys gali paskelbti darbuotojui (ar jų grupei):
  - a. **Prastovą** – tuomet darbdavys mokės darbuotojui ne mažiau nei MMA (o ne 40% VDU kaip yra dabar), jei darbuotojas dirba pilnu etatu.
  - b. **Dalinę prastovą**, kai tam tikram laikotarpiui sumažinamas:
    - i. darbo dienų per savaitę skaičius – ne mažiau kaip dviem darbo dienomis) ar
    - ii. darbo valandų per dieną skaičius – ne mažiau kaip trimis darbo valandomis.Tokiu atveju už faktinį darbo laiką mokamas VDU, o už prastovos laiką mokama MMA proporcingai.
2. **Darbdaviai galės gauti subsidiją**, jei prastovą paskelbė dėl ekstremalios situacijos ar karantino:
  - a. 60% nuo darbuotojui priskaičiuoto atlyginimo arba
  - b. nef 90% nuo darbuotojui priskaičiuoto atlyginimo tuose sektoriuose, kurių veiklą uždraudė Vyriausybė; bet kokiu atveju ne daugiau nei MMA.

Jeigu darbuotojui prastova paskelbta ne visą mėnesio darbo laiką, subsidijos dydis apskaičiuojamas proporcingai prastovos laikui.

Darbdaviai privalės išlaikyti darbo vietas, kurioms išlaikyti buvo mokėta subsidija, ne trumpiau kaip 3 mėnesius nuo subsidijos mokėjimo pabaigos.

3. **Darbdavys privalo motyvuotu raštu pasiūlyti darbuotojui dirbti nuotoliniu būdu**, jei:
  - a. Vyriausybė yra paskelbusi ekstremaliąją situaciją ar karantiną, siekiant užtikrinti darbuotojų ir trečiųjų asmenų sveikatos apsaugą ir
  - b. Darbuotojo sveikatos būklė kelia grėsmę kitų darbuotojų sveikatos saugumui.

Darbuotojas per 1 darbo dieną privalo raštu informuoti darbdavį apie sutikimą dirbti nuotoliniu būdu. Jei darbuotojas nesutinka ar neatsako, **darbdavys** ne vėliau kaip per 1 darbo dieną raštu **nušalina darbuotoją nuo darbo**, neleidamas jam dirbti ir nemokėdamas darbo užmokesčio. Darbdavio sprendime nušalinti darbuotoją nuo darbo

turi būti nurodyta, kuriam laikui darbuotojas nušalinamas, nušalinimo priežastis ir teisinis pagrindas.

2

Ką daryti, kad neužkirstumėte kelio prašyti subsidijos dėl prastovos?

Kreiptis dėl subsidijų reikės į Užimtumo tarnybą. Nėra dar konkrečios tvarkos, kaip reikės kreiptis ir kokius dokumentus reikės teikti. Dėl konkrečios tvarkos artimiausiu metu turi būti priimti teisės aktų papildymai.

Jei norėsite pretenduoti į valstybės subsidijas, reikia tvarkingai skelbti prastovą ir viską tvarkingai dokumentuoti. Žemiau surašėme pagrindinius dalykus, ką reikėtų daryti ir ko nedaryti, kad neužkirstumėte sau galimybės kreiptis subsidijos.

1. Priimkite įsakymą dėl prastovos

Įsakyme dėl prastovos turi būti būtina informacija, kodėl skelbiate prastovą, skelbiate prastovą ar dalinę prastovą, kokiam laikui, kokiems darbuotojams ir panašiai. Būtinai reikia duoti nuorodą į Vyriausybės nutarimą dėl karantino skelbimo ir pasakyti, kad prastova yra nulemta karantino.

Jei skelbsite prastovą iki naujų įstatymų įsigaliojimo, po naujų įstatymų įsigaliojimo siūlytume priimti naują įsakymą dėl prastovos, kuriame bus pasakyta, kad prastovai taikomos naujos taisyklės pagal naujus įstatymus.

2. Supažindinkite darbuotojus su įsakymu dėl prastovos

Supažindinti darbuotojus reiktų taip, kad po to galėtumėte įrodyti, kad darbuotojas tikrai buvo supažindintas su įsakymu.

3. Tvarkingai mokėkite darbuotojams už prastovas

Kol kas mokėkite darbuotojams pagal dabartinį reguliavimą:

- už pirmą dieną darbuotojui mokamas jo vidutinis darbo užmokestis,
- už antrą ir trečią dienas – 2/3 vidutinio darbo užmokesčio,
- likusį laiką – 40 % vidutinio darbo užmokesčio.

Prastovos metu visą darbo dieną dirbančio darbuotojo darbo užmokestis negali būti mažesnis negu MMA, t.y. šiuo metu 607 eurai bruto.

Mokėkite darbo užmokestį laiku.

Įsigaliojus naujiems įstatymams, reikės mokėti darbuotojams bent MMA nuo pirmos prastovos dienos.

4. Tvarkingai mokėkite su darbo užmokesčiu susijusius mokesčius arba sudarykite mokesstinės paskolos sutartį

Deklaruokite ir mokėkite mokesčius laiku.

Alternatyviai galite sudaryti mokesstinės paskolos sutartį. Seimas vakar priėmė įstatymo pataisą, kuri leidžia darbdaviams išdėstyti GPM nepriemokas. Įstatymas turi būti pasirašytas Prezidento ir įsigalios nuo kitos dienos po paskelbimo. Kol laukiame įstatymo įsigaliojimo, galima ruošti prašymo sudaryti mokesstinės paskolos sutartį pateikimui. Duokite žinią, jei reikia mūsų pagalbos.

5. Nedarykite kitų pažeidimų

Jei darbuotojai skųsis dėl kokių nors jūsų padarytų pažeidimų, gali būti, kad subsidija už prastovą nebus suteikta.

Pavyzdžiui, pirmadienį finansų ministras Vilius Šapoka pasakė, kad subsidija pagal Vyriausybės planą galės būti nesuteikta įmonėms, kurios vers darbuotojus eiti nemokamų atostogų. Darbo kodeksas (137 str.) sako, kad darbdavys *privalo* tenkinti darbuotojo prašymą suteikti nemokamas atostogas, jeigu jį pateikia tam tikros kategorijos darbuotojai. Tad nemokamas atostogas galite suteikti darbuotojams tik pagal jų rašytinį prašymą be jokio spaudimo ir prašyme rekomenduojame nurodyti aiškų įstatyme numatytą pagrindą tokioms atostogoms.

Esame pasiruošę Jums padėti:

Alina Makovska
Asocijuota partnerė
Advokatė

M +370 640 41210

E alina.makovska@wallless.com